

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: kn.me.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar

Datum: 2025-11-12
Er referens: KN2025/01543
Diarienum: SSM2025-8149
Dokumentnr: SSM2025-8149-2
Handläggare: Mathias Häggblom
Telefon: 08-799 44 85

Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten (SOU 2025:88)

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har mottagit en remiss av delbetänkandet Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten och lämnar nedan synpunkter.

Generella synpunkter

SSM noterar att utredningsdirektiven anger att utredningen ska se över och lämna förslag på hur tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan förenklas och förkortas genom att göra provningen mer flexibel, effektiv och förutsebar. SSM:s roll i tillståndsprövningen enligt miljöbalken är att, vid provningar av kärntekniska anläggningar, vara expertmyndighet i frågor om strålsäkerhet och remissinstans till mark- och miljödomstolen. SSM har enligt förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden (hushållningsförordningen) även uppgifter rörande områden av riksintresse för anläggningar för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

SSM tillstyrker delbetänkandets förslag om att flytta över hushållningsbestämmelserna från miljöbalken till den föreslagna lagen om hushållning med mark- och vattenområden (hushållningslagen). SSM anser dock att det generellt är en brist i förslaget till ny hushållningslag att det inte tydligt framgår vilken eller vilka tillståndsprövningsprocesser som åsyftas i lagförslaget. SSM anser även att det finns behov av förtydligande av myndighetens roll i processen för områdesanvändningsbesked i hushållningslagen.

SSM har inga invändningar mot införandet av ett system med områdesanvändningsbesked i sig, men noterar att det remitterade förslaget till process för områdesanvändningsbeslut vad gäller kärntekniska anläggningar är oförenligt med regeringens föreslagna system med plan för kärntekniska anläggningar enligt utkastet till lagrådsremiss *En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar* (KN2025/0187), som remitterades den 3 oktober 2025. SSM noterar att det i utkastet föreslås, i den nya lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar (godkännandelagen), att regeringen får anta en plan för kärntekniska anläggningar. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas i miljöprövningen. Vid antagandet av en sådan plan ska 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken tillämpas. SSM kan i nuläget inte bedöma delbetänkandets förslag till process för områdesanvändningsbesked enligt hushållningslagen i relation till den föreslagna ordningen i godkännandelagen vad gäller förenkling, ökad förutsägbarhet och rättssäkerhet för verksamhetsutövare.

7.5.4 Förfarandet vid prövningen av områdesanvändningsbesked

SSM anser även att förslaget till 6 kap. 1 § hushållningslagen behöver förtydligas genom att det klargörs inom vilka förfaranden och enligt vilka lagar områdesanvändningsbesked ska tillämpas.

SSM anser också att det behöver göras ett förtydligande av 6 kap. 8 § hushållningslagen. Av författningsförslaget framgår det att regeringens prövning enligt 2 § inleds efter överlämnande av frågan om områdesanvändningsbesked av den myndighet som ska pröva ansökan om tillstånd för verksamheten. Här anser SSM att det tydligare ska framgå vilken typ av tillstånd som avses, t.ex. om det enbart är tillstånd enligt miljöbalken som avses eller om det gäller även andra typer av tillstånd.

SSM anser vidare att bestämmelsen i 6 kap. 2 § 1 i hushållningslagen behöver ses över för det fall lagförslaget i utkastet till lagrådsremiss genomförs om att den myndighet som regeringen bestämmer ska kunna bli beslutande instans i större utsträckning än idag.

7.5.5 Krav på miljöbedömning och innehåll i en begäran om områdesanvändningsbesked

SSM konstaterar att delbetänkandets förslag till 9 § i hushållningsförordningen innehåller en tidsbegränsning på tre månader för den beredande myndigheten att överlämna ärendet till regeringen med ett eget yttrande om miljökonsekvensbeskrivningens detaljeringsgrad och omfattning inför regeringens prövning. Om det finns särskilda skäl får denna tidsfrist förlängas med en månad. SSM vill upplysa om att denna tidsbegränsning kan vara svår att upprätthålla för myndigheten i det fall SSM ska bidra till prövningsmyndighetens framtagande av yttrande inför regeringens prövning, då ärenden med konstruktion av kärntekniska anläggningar har en hög teknisk komplexitet och kräver ett omfattande underlag för att myndigheten ska kunna göra ett välgrundat yttrande om tillräckligheten i underlaget utifrån de aspekter myndigheten måste beakta.

SSM anser att det är en brist i förslaget i denna del att förfarandet inte uttryckligen anger att yttranden vid behov ska inhämtas från berörda myndigheter och föreslår att följande punkt läggs till i 9 §:

4. myndigheten inhämtar de yttranden som behövs. Om ansökan avser en kärnteknisk anläggning, ska myndigheten ge Strålsäkerhetsmyndigheten tillfälle att yttra sig över ansökan.

9 Konsekvenser

SSM noterar att delbetänkandet inte omnämner några särskilda konsekvenser vad gäller SSM i konsekvensavsnittet, utöver den generella konsekvensbedömningen för riksintressemyndigheterna. I det fall SSM ska bidra till beredande myndighets framtagande av yttrande över miljökonsekvensbeskrivningar inför regeringens beslut om områdesanvändningsbesked, kommer detta att innebära en ökad arbetsbörda för myndigheten.

Övriga synpunkter

SSM noterar att delbetänkandet föreslår en ändring av 5 c § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet som inte endast är av redaktionell natur, men bedömer att det inte innebär någon skillnad för tillämpningen av bestämmelsen.

I detta ärende har generaldirektören Michael Knochenhauer beslutat. Utredaren Mathias Häggblom har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också verksjuristen Erica Ehne och seniora rådgivaren Annelie Bergman deltagit.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Michael Knochenhauer

Mathias Häggblom